

ТАКРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Каримова Ҳилола Қодиралиевна дар мавзуи «Тасвири бадеии вокеияти иҷтимоӣ дар насири мустанади Ӯрун Қӯҳзод» барои дарёфти дараҷаи илмиин доктори фалсафа (PhD) – доктор аз руи иҳтиноси 6D020500 – Филология (6D020501 – Адабиёти тоҷик)

Ӯрун Қӯҳзод аз шумули нависандагонест, ки бо эҷоди асарҳои баландмазмун дар адабиёти давраи нави тоҷик мавқеи устувор дорад. Бо назардошти ин, омӯзиш ва даркироҳи эҷодии ин адиби фаъол ва устоди қалом аҳамияти илмию бадеӣ ва маърифатӣ дорад.

Чунонки аз автореферат бармеояд, диссертатсия аз муқаддима, се боб, ҳашт фасл, хулоса ва феҳристи адабиёти истифодашуда иборат аст.

Дар қисмати муқаддима муаллиф мубрамии мавзуъ, дараҷаи таҳқики он, робитаи таҳқик бо барномаҳо ва мавзуъҳои илмӣ, мақсад ва вазифаҳои таҳқик, обьект ва предмети таҳқиқ, асосҳои назарӣ ва методологии таҳқиқ, сарчашмаҳои таҳқиқ, навғонии илмии диссертатсия, нуктаҳои асосии ба ҳимоя пешниҳодшаванда, аҳамияти назарӣ ва амалии таҳқиқ, мутобиқати диссертатсия бо шиносномаи иҳтиноси илмӣ, саҳми шаҳсии довталаби дараҷаи илмӣ дар таҳқиқ, тасвиби амалии натиҷаҳои таҳқиқ, нашри таълифоти илмӣ дар мавзуи диссертатсия, сохтор ва ҳаҷми корро нишон додааст.

Боби аввали диссертатсия «Инъикоси вокеияти иҷтимоӣ дар осори бадеӣ» номгузорӣ шуда, дар навбати худ аз се фасл иборат аст. Дар ин боб масъалаҳои марбут ба пайдоиш ва ташаккули насири мустанади тоҷик, ҳусусиятҳои публисистии осори бадеии нависанда ва ҷанбаи иҷтимоии романи «Ҳайҷо»-ро мавриди таҳқиқу баррасӣ қарор додааст.

Боби дуюми рисола – «Вижагиҳои мавзӯй ва жанрии насири мустанади Ӯрун Қӯҳзод» унвон дошта, аз се фасл иборат аст. Тавре худи муаллиф низ қайд кардааст, дар ин боб бештар ба мавзуъ, мундариҷа, хосса шакли осори мустанади Ӯрун Қӯҳзод таваҷҷӯҳ гардида, онро аз нигоҳи жанр ва мавқеи муаллиф дар инъикоси масъалаҳои рӯз мавриди баррасӣ қарор додааст. Аз хулосабарориҳои

муҳаққиқ ошкор мешавад, ки «адиб чун як таҳлилгари фаъол масъалаҳои мубрамро ба таври ҳамеша бо назари таҳкиқиву мушоҳиди худ назорат карда метавонад» (с.14).

Боби сеюми рисола – «Таносуби воқеият ва бадеият дар насри мустанади Ӯрун Кӯҳзод» ном дошта, аз ду фасл – «Воқеият ва бадеият дар насри мустанад» ва «Нақши воситаҳои тасвири бадеӣ дар тасвири бадии воқеияти иҷтимоӣ» таркиб ёфтааст. Ин ҷо муаллиф доир ба воқеият ва бадеият маълумоти муҳтасар дода, насри мустанади Ӯрун Кӯҳзодро ҳам аз ҷиҳати мустанадият ва ҳам аз ҷиҳати бадеият таҳлил кардааст. Аз баррасиҳои муҳаққиқ дига мешавад, ки Ӯрун Кӯҳзод дар осори бадеии худ аз санъатҳои бадеӣ ҳеле фаровон истифода кардааст, аз ҷумла дар осори публицистиаш бештар санъатҳои маънавии ташбех, мачоз, муболига, тавсиф, истиора ва кинояро кор фармудааст. Дар ин радиф гуфта мешавад, ки истифодаи санъатҳои бадеӣ, баҳусус санъатҳои маънавӣ, ба нависандагон додааст, ки дар осори мустанад низ таровату зебоии бештар ворид намуда, ҷанбаи иттилоотӣ ва тарғиботии онҳоро қувват дихад.

Хулосаи кор хуб аст, муаллиф тавонистааст, ки ба таври муҳтасар асоситарин натиҷаҳои бобхову фаслҳои таҳкиқоти хешро ба таври музаз баён намояд. Тавре дар автореферат қайд шудааст, насри мустанад ҳамкадами замон буда, ҷараёни зиндагии воқеии иҷтимоиро бо буду бош, бурду боҳт, шодиу сурур, ғаму андух инъикосу тасвир мекунад. Ба воситаи осори мустанад хонанда дар бораи дирӯзу имрӯз ва фардои ҷамъият ва бинокорони он маълумоти муфассал мегирад, гузаштаро таҳлил мекунад, ҷизи қафомондоро рад ва ҳар ҷизи наву пешқадамро тақвият менамояд. Мазмуни насри мустанад ба асоси ҳуччат, воқеият, рӯйдодҳои дилчаш, ҳаводис ва шахсиятҳои шинохта сурат мебанданд ва ҳам муаллиф дар нигориши ҷунин асар аз оҳанѓои публицистӣ кор мегирад, ин навъ асар дорои аҳамияти бадеӣ низ мебошад.

Ҳамин тарик, рисолаи илмии Каримова Ҳилола Қодиралиевнаро, дар асоси матни автореферат, метавон таҳкиқи мукаммали илмии анҷомёфта номид.

Сарфи назар аз арзиши баланди илмиву амалӣ дар автореферат баъзе норасоиҳо, ба монанди ҷо-ҷо ғалатҳои техникиву имлой ба назар мерасанд, ки ислоҳи онҳо сифати корро бехтар мегардонад.

Умуман, автореферати кори диссертационии Каримова Ҳилола Қодиралиевна дар мавзуи «Тасвири бадеии воқеияти иҷтимоӣ дар насири мустанади Ӯрун Кӯҳзод» дуруст, пурра ва мукаммал буда, ба талаботи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгу аст ва муаллиф барои дарёftи дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) – доктор аз рӯйи ихтисоси 6D020500 – Филология (6D020501 – Адабиёти тоҷик) сазовор мебошад.

**Д.и.ф, профессори кафедраи
забони тоҷикни Донишгоҳи давлатани
молия ва иқтисоди Тоҷикистон**

Сайдчаъфаров О.Ш.

**Суроғ: 734067, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш. Душанбе, куч. Нахимов 64/14
тел: (+992) 909093184
E-mail: Ozod_060374@mail.ru
«20» апрели 2023.**

**Имзон Сайдчаъфаров О.Ш.-ро тасдик мекунам:
Сардори шуъбаи қадрҳо ва
корҳои маҳсуси ДДМИТ:**

**Суроғ : 734067, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш.Душанбе, куч. Нахимов 64/14,
Тел:/факс: (+992) 231-08-43.
E-mail: tgsen@tgsu.tj
«20» апрели 2023.**